

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **J. K.**, zast. JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou, se sídlem Wenzigova 5, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2009, č. j. 43 Cad 52/2009 - 29,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2009, č. j. 43 Cad 52/2009 - 29, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaná rozhodnutím ze dne 5. 1. 2009, č. X, zamítla žádost žalobce o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek uvedených v § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná uvedla, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Mladé Boleslavi ze dne 12. 12. 2008 není žalobce plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 10 %, přičemž podle § 39 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalované žalobce namítl, že jeho zdravotní stav nebyl objektivně posouzen, neboť se dále zhoršuje. Za období posledních osmi let byl totiž asi jedenáctkrát operován a ze zdravotních důvodů byl propuštěn ze zaměstnání. Je chudokrevný, má respirační problémy, ztrácí vědomí a omdlévá, má zpřetrhané a

odumřelé kolenní vazy, trpí vypadáváním kloubu, má oslabenou imunitu, záněty i lymfatické uzliny a podstupuje urologickou léčbu prostaty.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 23. 11. 2009, č. j. 43 Cad 52/2009 - 29, žalobu proti uvedenému rozhodnutí žalované zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku krajský soud uvedl, že doplnil dokazování posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze (dále jen „posudková komise“) ze dne 21. 5. 2009, s nímž byli účastníci řízení seznámeni. Posudková komise v tomto posudku nesouhlasila s posudkovým zhodnocením lékaře okresní správy sociálního zabezpečení, podle něhož je rozhodujícím zdravotním postižením zánět uzlin v pravém třísle. V posuzovaném případě totiž podle ní nebyly prokázány známky mízního edému ani jiného edému na žádné z končetin. Proto za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele označila chronický zánět prostaty s poruchami močení, stavem po operaci prostaty a s chronickým zánětem lymfatických uzlin v pravém třísle. Toto zdravotní postižení podřadila pod kapitolu XII, položku 4 Přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. a podle něho stanovila míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti na 20 %. Dále uvedla, že v takto stanovené míře poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti jsou zohledněny všechny posudkově významné skutečnosti a již nebyl shledán důvod k jejímu navýšení podle § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Podle závěru posudkové komise tedy žalobce nebyl k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí plně ani částečně invalidní. Podle názoru soudu měla posudková komise dostatek podkladů k zjištění zdravotního stavu žalobce, její posudek je úplný a náležitě odůvodněný a byl vypracován v řádném složení za účasti žalobce a odborného lékaře. Žalobce tedy podle závěru krajského soudu nesplňoval podmínky plné ani částečné invalidity, a proto rozhodnutí žalované bylo vydáno v souladu se zákonem.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, v jejímž doplnění sepsaném prostřednictvím ustanovené zástupkyně uvedl, že tak činí z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel v kasační stížnosti namítl nesprávné posouzení svého zdravotního stavu lékařem okresní správy sociálního zabezpečení i posudkovou komisí. S jejich posudkovými závěry totiž není možné souhlasit, neboť jsou jednostranné, nevycházely z kompletní lékařské dokumentace a jeho zdravotní stav tudíž podhodnotily. O tom svědčí skutečnost, že se podrobil celkem jedenácti operacím, ze zdravotních důvodů byl propuštěn ze zaměstnání a trpí obtížemi, které jsou uvedeny v jeho zdravotní dokumentaci a které jej vylučující z možnosti soustavně pracovat. Rovněž tak často ztrácí vědomí, přičemž příčina tohoto postižení nebyla z lékařského hlediska objasněna, ačkoliv tato skutečnost je významná z hlediska bezpečnosti práce a zpochybňuje posudkový závěr, podle něhož je schopen pracovat jako řidič či údržbář. Rozpory mezi posudky lékaře okresní správy sociálního zabezpečení a posudkové komise ho dále vedou k závěru, že k posouzení jeho zdravotního stavu měl být vyžádán znalecký posudek z oboru posudkového lékařství. Kromě toho posudek posudkové komise byl vypracován orgánem nadřízeným lékaři, který posuzoval jeho zdravotní stav, takže při hodnocení rozhodných skutečností nebyla zajištěna plná nezávislost.

S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2009, č. j. 43 Cad 52/2009 - 29, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti vyjádřila souhlas s napadeným rozsudkem a dodala, že se v posuzovaném případě jedná o dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, takže rozhodnutí je závislé především na odborném lékařském posouzení. Proto navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu, přičemž shledal vadu, k níž musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti, ačkoliv nebyla v kasační stížnosti namítnuta. Řízení před krajským soudem totiž bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, čímž byl naplněn důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Tato vada řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované o nepřiznání plného invalidního důchodu stěžovateli spočívá v tom, že krajský soud nenařídil jednání, ačkoliv prováděl dokazování posudkem posudkové komise ze dne 21. 5. 2009 a z jeho posudkových závěrů při svém rozhodování vycházel. Tento posudek totiž nebyl vyhotoven v řízení před žalovanou a netvořil tak součást správního spisu, nýbrž byl podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, opatřen pro účely přezkumného řízení soudního za účelem posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti stěžovatele. Jednalo se tedy nepochybně o důkaz provedený soudem, který bylo podle § 77 odst. 1 s. ř. s. možné provést jen při jednání. Posudek posudkové komise je přitom nutné považovat za důkaz listinou, který se podle § 64 s. ř. s. a § 129 odst. 1 o. s. ř. provádí tak, že ji nebo její část při jednání předseda senátu přečte nebo sdělí její obsah. Na nutnosti provést důkaz posudkem posudkové komise ze dne 21. 5. 2009 při jednání přitom nemůže nic změnit ani skutečnost, že v projednávané věci žalovaná souhlasila s rozhodnutím o věci samé bez jednání a stěžovatel nevyjádřil do dvou týdnů od doručení výzvy soudu svůj nesouhlas s projednáním věci bez nařízení jednání, takže se má za to, že souhlas s tímto postupem udělil, když byl o takovém následku ve výzvě výslovně poučen (§ 51 odst. 1 věta první a druhá s. ř. s.). Krajský soud totiž může rozhodnout o věci samé bez nařízení jednání pouze při neexistenci skutečností, s nimiž je spojena povinnost jednání nařídit. Mezi takové skutečnosti právě náležejí i situace, kdy soud provádí dokazování. V takovém případě se jednání podle § 77 odst. 1 s. ř. s. nařídit musí. K stejnému závěru o nutnosti nařízení jednání při provádění dokazování dospěl Nejvyšší správní soud i v rozsudku ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 Azs 103/2005 - 76, který byl publikován pod č. 687/2005 Sb. NSS. V něm se totiž uvádí, že *„jestliže krajský soud provádí dokazování (§ 77 odst. 1 s. ř. s.), je povinen nařídit jednání, a to i tehdy, pokud účastníci řízení souhlasili s rozhodnutím o věci samé bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Provedl-li krajský soud dokazování listinnými důkazy ...bez nařízení jednání, trpí jeho rozhodnutí jinou vadou řízení před soudem, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí a je důvodem pro zrušení tohoto rozhodnutí podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“*

Při soudním přezkumu rozhodnutí vydaných ve věcech důchodového pojištění, v nichž je dána nutnost posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, je posudek posudkové komise podle zmíněného § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. obligatorním důkazem, bez něhož se krajský soud nemůže obejít, neboť nedisponuje

potřebnými odbornými znalostmi. Proto v těch řízeních vedených před krajským soudem, v nichž musí být takový důkaz proveden, nepřichází vůbec v úvahu rozhodnutí o věci samé bez nařízení jednání. Takto nemůže krajský soud postupovat ani v případě, kdy posudek posudkové komise zašle účastníkům řízení a poskytne jim dostatečnou dobu pro zaslání připomínek k jeho obsahu. Posudek posudkové komise je totiž v řízení o žalobě proti rozhodnutí o dávce důchodového pojištění podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem pojištěnce stěžejním důkazem, ze kterého v případě jeho jednoznačnosti, určitosti, úplnosti a přesvědčivosti krajský soud vychází. Proto je nezbytné provedení tohoto důkazu při jednání, aby tak měl zejména žalobce možnost se k němu bezprostředně vyjádřit v přítomnosti soudce, který ve věci rozhoduje. Jen takový postup tedy může vést k vydání zákonného rozhodnutí soudu o věci samé.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, aniž se mohl zabývat námitkami stěžovatele o nesprávném posouzení jeho zdravotního stavu. V dalším řízení bude krajský soud podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným v tomto zrušovacím rozhodnutí. V novém rozhodnutí krajský soud podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. srpna 2010

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu